

старых стереотипов поведения, порожденных умом, и появление внутри себя нового измерения сознания.

То, что сейчас возникает, не является ни новой системой верований, ни новой религией, ни духовной идеологией, ни мифологией. Приходит конец не только мифологиям, но и идеологиям и системам верования. Это изменение идет намного глубже уровня мышления. В сердцевине нового сознания лежит трансценденция мышления, новая способность подняться над ним.

Господство ума – это не более чем фаза или этап в эволюции сознания. Для нас сейчас существует неотложность и срочная необходимость перехода на следующую стадию; в противном случае мы будем уничтожены своим же умом, который продолжает расти и уже превращается в чудовище.

*Решетило В. П., д-р екон. наук, проф.
Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова*

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТІ ТА ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

В умовах постіндустріального інформаційного суспільства існує нагальна потреба у фахівцях, що мислять і діють не ординарно, готових до саморозвитку, здатних самотійно в будь-якій нестандартній ситуації визначити проблему, поставити завдання, знайти оптимальний шлях її рішення. Все це ставить заклади вищої освіти перед необхідністю формування у майбутніх фахівців активної громадянської позиції та лідерських якостей, їх здатності до постійного самовдосконалення та професійного і особистісного зростання.

В основі розвитку громадянського суспільства лежить активність індивідів, що мають якості лідера. Лідер – це людина, яка бере на себе ініціативу, управляє процесами, володіє ідеями і постійно створює щось нове. Сучасне лідерство направлене на створення самоорганізаційних процесів в групі або організації. Лідерство розглядається як рушійна сила прогресу, як каталізатор змін, як здатність впливати на індивідуумів або групи людей, поєднуючи їх єдиною метою. Найважливішою функцією лідера є перетворення мети в реальність, здатність мобілізувати всіх для досягнення загального успіху, це бачення перспектив і шляхів їх досягнення.

Лідерство в студентському середовищі може існувати в наступних формах: 1) *мегалідерство* – створення суспільних рухів серед молоді, активна взаємодія із існуючими рухами, партіями та суспільними організаціями; 2) *макролідерство* – створення певного самоорганізаційного студентського середовища на рівні університету або факультету; 3) *мікролідерство* – вплив на створення ефективного середовища, певної атмосфери в групі, направленої на виникнення стремління у студентів до кооперації, взаємодопомоги, спільного виконання поставлених завдань; 4) *індивідуальне лідерство*, яке виникає на основі так званого *емоційного інтелекту*, що включає в себе самосвідомість,

самоконтроль, мотивацію, емпатію (вміння поставити себе на місце іншого) і соціалізацію (навички роботи з людьми).

Лідерство реалізується через використання таких соціальних інститутів, як форуми, асени та суди. Під *форумами* розуміються публічні слухання, дебати на телебаченні та в пресі, конференції, дискусійні клуби, на яких виявляються основні конфліктні ситуації, невирішені питання та проблеми. Прикладами *арен* можуть бути законодавчі органи, місцеві органи самоуправління, виконавчі комітети, органи студентського самоуправління, на яких приймаються і реалізуються певні рішення. В *судах* оцінюється правомочність рішень і дій з метою вирішення конфліктів. Функція лідера полягає в тому, щоб в силу необхідності використати силу судової влади для захисту прав студентів, для реалізації етичних принципів розвитку суспільства, посилення дії законів та норм.

Особливість ери знань полягає в тому, що збирання даних і використання інтелекту людей для перетворення цих даних у цінні знання повинні тривати безперервно і здійснюватися на кумулятивній основі. У міру глибшого проникнення економіки знань у суспільство, організації, що постійно навчаються, діставатимуть все більші конкурентні переваги. Але розвиток таких організацій неможливий без існування у них лідера, який не лише вчить інших, але й постійно навчається сам. Лідер повинен весь час знаходитися в процесі спілкування, взаємодії з іншими людьми, виходити назовні, щоб подивитися і вислухати нові ідеї.

Необхідно підкреслити, що лідерство не можна розглядати як досягнення формальної влади, як здатність керувати ситуацією при допомозі наказів. Тому управління і лідерство принципово розрізняються. Якщо завдання управління – здолати труднощі сьогоdnішнього дня, то задача лідера – бути сконцентрованим на майбутнє, орієнтуватись на довгострокові перспективи. Важливе завдання лідера – формування синергетичних ефектів спільної діяльності через використання принципів, правил і процедур прийняття колективних рішень і дій.

Таким чином, формування лідерських якостей майбутніх фахівців, їх здатності до самоудосконалення і самореалізації, є не просто задекларованою метою вищої школи, але й об'єктивною необхідністю сучасного економічного розвитку в епоху реформування суспільства в Україні, яке потребує активних, цілеспрямованих, освічених фахівців і патріотів своєї країни.

Рибак Г. І., ас.

*Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова*

ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА ЯК ІНСТИТУТ СУЧАСНОГО ВИХОВАННЯ

Початок ХХІ століття характеризується глобалізацією світової економіки, що призводить до стирання кордонів між країнами, як наслідок, соціальні і